

Sosiaali- ja terveyslautakunta	§ 115	12.12.2019
Sosiaali- ja terveyslautakunta	§ 10	13.02.2020

Toimintaohjeet vammaisuuden perusteella järjestettävästä sopeutumisvalmennuksesta

949/05.00/2019

Sosiaali- ja terveyslautakunta 12.12.2019 § 115

Valmistelija Sosiaalipalvelupäällikkö Heidi Ulriksson, puh. 02 4585 700
Esittelijä Vt. sosiaali- ja terveysjohtaja Miia Lindström, puh. 040 688 5497
etunimi.sukunimi@parainen.fi

Lain vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 1 § mukaan tarkoitus on edistää vammaisen henkilön edellytyksiä elää ja toimia muiden kanssa yhdenvertaisena yhteiskunnan jäsenenä sekä ehkäistä ja poistaa vammaisuuden aiheuttamia haittoja ja esteitä.

Lain 8 § mukaan vammaiselle henkilölle annetaan kuntoutusohjausta ja sopeutumisvalmennusta sekä muita tämän lain tarkoituksen toteuttamiseksi tarpeellisia palveluja. Näitä palveluja voidaan antaa myös vammaisen henkilön lähiomaiselle tai hänestä huolehtivalle taikka muutoin läheiselle henkilölle. Vammaisten henkilöiden tarvitsemat palvelut ja tukitoimet järjestetään siten, että ne tukevat heidän omatoimista suoriutumistaan.

Vammaispalvelulain mukaisia palveluja ja tukitoimia järjestetään, jos vammaisen henkilö ei saa riittäviä ja hänelle sopivia palveluja tai tukitoimia muun lain nojalla. Laki on erityislaki ja toissijainen suhteessa yleislakeihin (esim. sosiaalihuoltolaki).

Asetuksessa vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista sanotaan § 15 sopeutumisvalmennuksesta seuraavaa:

”Sopeutumisvalmennukseen kuuluu neuvonta, ohjaus ja valmennus vammaisen henkilön ja hänen lähiyhteisönsä sosiaalisen toimintakyvyn edistämiseksi. Sopeutumisvalmennusta voidaan toteuttaa yksilöllisesti tai ryhmäkohtaisesti ja tarvittaessa se voi olla myös toistuvaa.”

Sopeutumisvalmennuksena ei tueta loma- ja virkistystoimintaa.

Palveluntuottaja valitaan yhdessä asiakkaan/huoltajien kanssa huomioiden kustannusten kohtuullisuus sen hetkisen hintatasoon nähden.

Toimintaohjeet vammaisuuden perusteella järjestettävästä sopeutumisvalmennuksesta

Tukiviittomat:

Tukiviittomaopetusta myönnetään tarvittaessa ensimmäisen kerran yksilöllisenä opetuksena asiakkaalle ja hänen lähiverkostolleen korkeintaan 20 tuntia 12 kuukauden aikana.

Jatko-opetusta myönnetään ryhmäopetuksena kurssin järjestäjän kurssiohjelman mukaisesti (kurssin pituus ja kurssin sisältö huomioiden korkeintaan 20 tuntia 12 kuukauden aikana). Päätös tehdään yksilöllisesti kurssitarjonnasta riippuen. Tarvittavat liitteet ja edellytykset palvelun myöntämisessä: Asiakkaan

lääkinnällinen kuntoutussuunnitelma (tai muu vastaava lääkinällinen lausunto), jossa suositellaan tukiviittomia sekä puheterapeutin lausunto. Tukiviittomia voidaan myöntää, jos puheterapia ei ole riittävä tai tarkoituksenmukainen tukimuoto.

Kommunikaatio-ohjaus :

Kommunikaatio-ohjausta myönnetään yksilöllisenä opetuksena asiakkaalle ja lähiverkostolle korkeintaan 10 tuntia 12 kalenterikuukauden aikana.

Tarvittavat liitteet ja edellytykset palvelun myöntämisessä: Asiakkaan lääkinällinen kuntoutussuunnitelma (tai muu vastaava lääkinällinen lausunto), jossa suositellaan kommunikaatio-ohjausta sekä puheterapeutin lausunto.

Kommunikaatio-ohjausta voidaan myöntää, jos puheterapia tai muu kommunikointia tukeva palvelu ei ole riittävä tai tarkoituksenmukainen tukimuoto.

Nepsy-valmennus (neuropsykiatrinen valmennus):

Nepsy-valmennusta voidaan myöntää korkeintaan 30 tuntia 12 kuukauden aikana (esim. joka toinen viikko 2-3 t/kerta).

Ensisijaisesti käytetään kaupungin omaa nepsy-valmentajaa. Jos kaupungin omat resurssit eivät riitä, ostetaan palvelu palveluntuottajalta. Tarvittavat liitteet ja edellytykset palvelun myöntämisessä: Asiakkaan lääkinällinen kuntoutussuunnitelma (tai muu vastaava lääkinällinen lausunto), jossa suositellaan nepsy-valmennusta. Vammaispalvelun sosiaalityöntekijä ja sosiaaliohjaaja arvioivat asiakkaan palvelun tarpeen kokonaisuudessaan, jonka jälkeen kaupungin nepsy-valmentaja arvioi erikseen nepsy-valmennuksen tarpeen.

Ammatillinen tukihenkilötoiminta

Ammatillista tukihenkilötoimintaa voidaan myöntää korkeintaan 10 tuntia/kk 6- 12 kuukauden aikana. Palvelu järjestetään ostopalveluna.

Vammaispalvelun sosiaalityöntekijä ja sosiaaliohjaaja arvioivat asiakkaan palvelun tarpeen kokonaisuudessaan, jonka jälkeen arvioidaan erikseen ammatillisen tukihenkilötoiminnan tarvetta.

Autismiohjaus

Autismiohjausta myönnetään yksilöllisenä opetuksena asiakkaalle ja lähiverkostolle korkeintaan 20 tuntia 12 kalenterikuukauden aikana.

Tarvittavat liitteet ja edellytykset palvelun myöntämisessä: Asiakkaan lääkinällinen kuntoutussuunnitelma (tai muu vastaava lääkinällinen lausunto), jossa suositellaan autismiohjausta.

Ehdotus

Sosiaali- ja terveyslautakunta vahvistaa toimintaohjeet vammaisuuden perusteella järjestettävästä sopeutumisvalmennuksesta.

Päätös

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti palauttaa asian lisäselvitystä sekä vaikutusten arviointia varten.

Tiedoksianto

Vammaispalvelujen sosiaaliohjaaja ja sosiaalityöntekijä

Valmistelija
Esittelijä

Sosiaalisihteeri Heidi Ulriksson, puh. 02 458 5700
Vt. sosiaali- ja terveysjohtaja Miia Lindström, puh. 040 688 5497
etunimi.sukunimi@parainen.fi

Asia palautettiin lisäselvitystä sekä vaikutusten arviointia varten. Ohjeisiin haluttiin tarkennuksia ja maininta muusta sopeutumisvalmennuksesta.

Toimintaohjeet vammaisuuden perusteella järjestettävästä sopeutumisvalmennuksesta

Tukiviittomat:

Tukiviittomaopetusta myönnetään tarvittaessa asiakkaalle ja lähiverkostolle ryhmäopetuksena kurssin järjestäjän kurssiohjelman mukaisesti (kurssin pituus ja kurssin sisältö huomioiden korkeintaan 20 tuntia 12 kuukauden aikana). Tarvittaessa palvelua voidaan myöntää uudelleen samalle asiakkaalle elämän isojen siirtymävaiheiden yhteydessä, jolloin tukiviittomia tarvitaan enemmän (esim. koulun aloitus ja siirtyminen yläkouluun). Päätös tehdään yksilöllisesti kurssitarjonnasta riippuen. Tarvittavat liitteet ja edellytykset palvelun myöntämiseen: Asiakkaan lääkinnällinen kuntoutussuunnitelma (tai muu vastaava lääkinnällinen lausunto), jossa suositellaan tukiviittomia, sekä puheterapeutin lausunto. Tukiviittomaopetusta voidaan myöntää, jos puheterapia ei ole riittävä tai tarkoituksenmukainen tukimuoto. Hyvin painavista syistä tukiviittomia voidaan poikkeuksellisesti myöntää yksilöllisenä opetuksena. Mikäli odotusaika ryhmäopetukseen on kohtuuttoman pitkä (kuusi kuukautta), asiakkaalle voidaan tarveharkinnan mukaan myöntää yksityisopetusta (korkeintaan 20 tuntia 12 kuukauden aikana).

Kommunikaatio-ohjaus:

Kommunikaatio-ohjausta myönnetään yksilöllisenä opetuksena asiakkaalle ja lähiverkostolle korkeintaan 10 tuntia 12 kalenterikuukauden aikana. Tarvittavat liitteet ja edellytykset palvelun myöntämiseen: Asiakkaan lääkinnällinen kuntoutussuunnitelma (tai muu vastaava lääkinnällinen lausunto), jossa suositellaan kommunikaatio-ohjausta sekä puheterapeutin lausunto. Kommunikaatio-ohjausta voidaan myöntää, jos puheterapia tai muu kommunikointia tukeva palvelu ei ole riittävä tai tarkoituksenmukainen tukimuoto. Tarvittaessa palvelua voidaan myöntää uudelleen samalle asiakkaalle elämän isojen siirtymävaiheiden yhteydessä, jolloin vaihtoehtoisia kommunikointikeinoja tarvitaan enemmän.

Nepsy-valmennus (neuropsykiatrinen valmennus):

Nepsy-valmennusta voidaan myöntää korkeintaan 30 tuntia 12 kuukauden aikana (esim. joka toinen viikko 2-3 tuntia/kerta). Sopiva ikäraja on yksilöllisen harkinnan mukaan 10 vuodesta ylöspäin. Ensisijaisesti käytetään kaupungin omaa

nepsy-valmentajaa. Jos kaupungin omat resurssit eivät riitä, palvelu ostetaan palveluntuottajalta. Tarvittavat liitteet ja edellytykset palvelun myöntämiseen: Asiakkaan lääkinnällinen kuntoutussuunnitelma (tai muu vastaava lääkinnällinen lausunto), jossa suositellaan nepsy-valmennusta. Vammaispalvelujen sosiaalityöntekijä ja sosiaaliohjaaja arvioivat asiakkaan palvelutarpeen kokonaisuudessaan, minkä jälkeen kaupungin nepsy-valmentaja arvioi erikseen nepsy-valmennuksen tarpeen. Tarvittaessa palvelua voidaan myöntää uudelleen samalle asiakkaalle, mikäli tavoitteita ei ole vielä saavutettu, taikka elämän isojen siirtymävaiheiden yhteydessä.

Ammatillinen tukihenkilötoiminta

Ammatillista tukihenkilötoimintaa voidaan myöntää korkeintaan 10 tuntia kuussa 6-12 kuukauden aikana, minkä jälkeen saavutetut tavoitteet arvioidaan. Tarvittaessa palvelua voidaan myöntää uudelleen samalle asiakkaalle, mikäli tavoitteita ei ole vielä saavutettu. Palvelu järjestetään ostopalveluna. Vammaispalvelujen sosiaalityöntekijä ja sosiaaliohjaaja arvioivat asiakkaan palvelutarpeen kokonaisuudessaan, minkä jälkeen arvioidaan erikseen ammatillisen tukihenkilötoiminnan tarve.

Autismiohjaus

Autismiohjausta myönnetään yksilöllisenä opetuksena asiakkaalle ja lähiverkostolle korkeintaan 20 tuntia 12 kalenterikuukauden aikana. Tarvittavat liitteet ja edellytykset palvelun myöntämiseen: Asiakkaan lääkinnällinen kuntoutussuunnitelma (tai muu vastaava lääkinnällinen lausunto), jossa suositellaan autismiohjausta. Tarvittaessa palvelua voidaan myöntää uudelleen samalle asiakkaalle, mikäli tavoitteita ei ole vielä saavutettu.

Yleinen sopeutumisvalmennus

Muuta sopeutumisvalmennusta voidaan myöntää arvioinnin mukaan ja budjetoitujen varojen puitteissa.

Palveluntuottaja antaa lausunnon käytetyistä palveluista arvioidakseen, mitä palveluja jatkossa tarvitaan. Lausunnosta käy ilmi, mitä tavoitteita palvelulla on ollut ja mitä niistä on saavutettu, sekä arvio palvelutarpeen jatkumisesta. Palveluntuottajan lausunnon lisäksi vammaispalvelut tekee oman arvioinnin asiakkaan tapaamisen/verkostotapaamisen sekä muiden asiakasta koskevien asiantuntijalausuntojen perusteella.

Vaikutusten arviointi

Se, että sopeutumisvalmennusta myönnetään rajattu tuntimäärä, tarkoittaa sitä, että budjetoituja varoja voidaan kohdistaa useammille asiakkaille. Mitä tukiviittomiin tulee, vammaispalvelut arvioi tarjousten ja asiakkaiden määrän perusteella, mikä palvelumuoto (yksilöllinen vai ryhmäopetus) on kaupungille tarkoituksenmukaisempi ja kustannustehokkaampi. Asiakas ei voi vaikuttaa tukiviittomien opetuksen ajankohtaan yhtä suurella määrällä, kun opetusta järjestetään ryhmässä. Ryhmäopetus antaa asiakkaalle ja lähiverkostolle mahdollisuuden vertaisryhmään. Sopeutumisvalmennus on asiakkaalle maksutonta.

Ehdotus

Sosiaali- ja terveyslautakunta vahvistaa toimintaohjeet vammaisuuden perusteella järjestettävästä sopeutumisvalmennuksesta.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Päätös tarkastettiin välittömästi.

Tiedoksianto

Vammaispalvelujen sosiaaliohjaaja ja sosiaalityöntekijä